

Emlékek a Petőfi Gimnáziumból 1960-1964,

Abban a korban a politika a technikumokat reklámozta, mint a jövő műszaki értelmiség egyetemre vezető útjának első állomását. Én a Than Károly Könnyűvegyipari Technikumba jelentkeztem, ahová -jól sikerült felvételem ellenére- szerencsére nem vettek fel. („osztályidegen”). Így „maradt” a gimnázium. Az, hogy a technikai felvételem megíúsult, nem okozott számomra gondot, mert korábban már jártam a gimnázium által szervezett „nyílt napon”, melyen bepillantást kaphattam abba a pezsgő életbe, amely ott folyt: lenyűgözött annak sokszínűsége.

Ez a gimnázium „jó nevének” számított, ide járni eleve adott egy bizonyos tartást a tanulóknak. A színvonalat azok a kiváló tanárok határozták meg, akik szerelmesei voltak tantárgyaiknak. Néhányuknak állítanék szerény emléket:

Paulinyi Jenő.

Testnevelést tanított. Akiben csak egy kis tehetséget látott az atlétikához, azt rávette a rendszeres sportolásra, így engem is a gát és akadályfutásra. Végtelen lelkesedéssel, fáradhatatlanul foglalkozott velünk és sok tehetséget nevelt fel. Én azért is hálás vagyok neki, mert nem tartoztam ezek közé, és ennek ellenére hozzásegített egy harmadosztályú szint eléréséhez. Sok felejthetetlen versenyen vehettem részt, remek társaságban, jó hangulatban. Jenő bácsi mindenre figyelt, mindent megadott nekünk. A testnevelési órák, a délutáni edzések és a versenyek voltak az élete.

Kortörténeti adalék: minden évben április 4-én „Felszabadulási Váltófutás” volt. A teljes táv nagyágrendileg tíz kilométer lehetett, amit talán húsz váltófutó teljesített. Az útvonal: végig a Nagykörúton, cél a Szabadság téri szovjet emlékműnél volt. Ezt a versenyt a korszaknak megfelelően persze óriási felhajtás övezte és ennek a megnyerése nagy presztizs-értékkel bírt. Ennek megfelelően sok csapat vett rajta részt, de mindig vagy a Petőfi Gimnázium, vagy az Árpád gimnázium csapata nyert. Végre menő harc folyt a két csapat között. Gimnáziumunk általában két csapatot is indított, már csak azért is, mert elegendő számú tartalék csapatagnak úgyis kellett lennie. Természetesen keményen kellett készülnünk, hónapokon keresztül. Jenő bácsi nagy szomorúságára egyik évben a célba befutó csapatagnak, vezető pozícióban elejtette a váltóbotot...

Nagy Lajosné.

Számomra ő volt a jó pedagógus mintaképe, mert áradt belőle a szeretet felénk. Felénk, akik idétlen kamaszok voltunk, hebehurgyák, tudálékosok és tudatlanok, szemtelenek... Német nyelvet tanított. „Drága jó gyeregem” ez volt a szava járása akkor is, amikor nagyon megérdemeltünk volna egy erőteljes leszidást. Csak egy példa: mellettem Kovács Árpai ült, akinek finoman szólva sem volt erőssége a német. A házi dolgozatokat mindig én írtam meg neki, ő természetesen el sem olvasta azokat. (a tanárnő persze tisztában volt mindezzel). Egy év múlva azonban meguntam ezt helyzetet, elhatároztam, hogy megtréfálom Árpait. Az esedékes dolgozat témája lehetőséget adott egy kicsit „emelkedettebb” eszmefuttatásra. Ezért a szótárból kikerestem a legnehezebb, legelvonatottabb jelentésű szavakat, ezekből raktam össze a szöveget. Árpai beadta dolgozatát. Következő órán Nagyné kihívta: Drága jó gyeregem, megdicsérlek, mert látom, hogy sokat dolgoztál ezen a munkádon. Példamutatóan sikerült, ráadásul nagyon érdekes is. Szeretném, ha a többiek is tanulnának belőle. Ezért arra kérek, mindannyiunknak mondd el, amit írtál. Persze nem németül, mert az alighanem meghaladná az osztály színvonalát, elég, ha csak magyarul...

Számomra felejthetetlen az a lelkesedés, amellyel a német kultúra nagyjait méltatta. Thomas Mann sokszor szóba került. Talán neki köszönhetem, hogy a Tonio Kröger és a Varázshegy meghatározó, életemre kiható élményem maradt.

Koháry Béla.

Matematikát tanított. Mint minden igazi matematikus, rajongott a „tudományok királynőjéért”, ezért talán nem is volt igazán tanárnak való ember. Akkoriban nem fogalmaztuk meg magunknak, de valahogy ösztönösen éreztük, hogy nyilván kényszerű nekünk azon színvonalon „élni”, amelyen mi „uraljuk” a matematikát. Pedig igyekeztünk. A Középiskolai Matematikai Lapok nagyon magas színvonalú kiadvány volt, néhányan „forgattuk” is, néha be is küldtünk megoldásokat. De hát ez édeskevés... Koháry tanár úr a lelke mélyéig elviselhetetlennek érezte, ha valaki nem tudott valamit. A rossz felelet annyira feldühítette, hogy két- három egyest is beírt a naplóba, ugyanarra a feleletre! Így történt: Elvörösödött, a dühtől reszkető hangon mondta: hát nem látja, marha ember, hogy ez nem jó!... „Bevéste” az egyest. Percek múlva megint eszébe jutott a matematika „szent tudományán” esett sérelem és újra felháborodott és beírta az egyest újra. Esetleg még egyszer. Azután lehiggadt, a pluszban beírt egyeseket kivakarta a naplóból.

Ez így karikatúrának tetszik. De nem az. Mert éreztük, hogy a tanár úr egy szenvedélyes egyéniség, akiben nem a rosszindulat lakozik, hanem az a vágy, hogy mi is úgy szeressük és élvezzük a matekot, mint ő. Éreztük, hogy tulajdonképpen a lehetetlenre vállalkozik, hogy Sziszifuszi munkát kell végeznie.

Abszinger Gyula

Éneket tanított? Vagy zenét? Nem is tudom már, hogy volt-e ilyen tárgy egyáltalán, mert igazi lénye nem a tanterv kereteiben mutatkozott meg, hanem az énekkarban. Abszinger Gyula telivér zenész alkat volt, aki messze túlnőtte a gimnázium kereteit. Ő vezette a Budai Haydn Kórust, egy professzionális együttest. A gimnáziumban az énekkar volt a „vesszőparipája”. A lekicsinylő zamatú szó azért illik ide, mert neki életbevágó fontos volt, nekünk, tanulóknak meg nem. Ebből fakadt mindaz a „különtség”, ami a működését kísérte. Amikor jöttünk volna ki tanítás végeztével, a tanár úr állt a lépcső alján, sasszemmel figyelt, (hogy el ne lógjunk valahogyan az énekkarról) és hamiskás mosoly kíséretében rámutatott ujjával a delikvensre: takarodj madár a bömböldébe! Ha valaki azután a kórusban hamisan énekelt, akkor ösztönösen kezdett abba az irányba hajolni egész teste, majd kihallva és azonosítva a fals hangot, lekopogva az éneket, ráförmedt a „bűnösrre”: takarodj madár! Azt hiszem, őt mindenki szerette, még az is, aki utálta az éneklést, mert ritka az olyan ember, akinek hivatása van és azt be is teljesíti.

Személy szerint egy szomorú emlékem is fűződik Abszinger tanár úrhoz, melyet csak azért mondok el, mert jellemző a korra és arra is, hogy egy tehetségnek, aki Abszinger tanár úr volt, milyen gúzsba kötve kellett élnie. Már villamos mérnök voltam, amikor valahogyan találkoztunk és megkért, hogy segítsek neki. Mert szintetizátort épít! Ugyanis ekkor már nyugaton megjelentek az első szintetizátorok, persze méregdrágán. A tanár úrnak nyilván nem volt realitás, hogy valahogyan vegyen egyet. Ezért megpróbált a szakirodalom alapján az itthon kapható kezdetleges alkatrészekből egyet építeni. Mutatta, amit csinált. Rengeteg energiát és pénzt ölt már bele, de nem működött megfelelően. (hőmérsékletváltozás okozta elhangolódás stb. stb.) Nagyon szomorú szívvel azt kellett mondanom neki, hogy én ugyan nem értek ehhez, de úgy érzem, az akkori színvonalú barkács módszerekkel nem lehet jó minőségű szintetizátort csinálni. Mai napig lelkiismeret furdalásom van, vajon igazat mondtam-e és helyesen cselekedtem-e?

Bizony, sok másik tanárunk és tanárnőnk is megérdemelné, hogy írjunk róluk. (Bíró tanár úr, Szentgyögyiné tanárnő, Pásztor tanár úr)

Még egy kiegészítés, Imre írásához:

Az én emlékeim szerint a Fémmunkás Vállalatnál a politechnikai oktatás nem volt olyan idilli, különösen nem a műhelygyakorlatok... Sötét, hideg, nyomorúságos műhely, amelyben értelmetlen munkát végeztünk. Nekem is meg van valahol talán az a kalapácsfej, amelyet vasúti sín darabjából kellett kireszelni. És én emlékszem arra a nem komoly, de mégis érzékelhető feszültségre, amely közöttünk, tanulók és a műhely oktatói között volt. Amely főképpen a mi hibánkból eredt: nem szerettünk ilyen körülmények között dolgozni. Más szóval: kissé elkényeztetett gyerekek voltunk. Ezt persze érezték a műhelyben levő oktatók is, akik, valljuk be, egyszerű emberek voltak, teljesen más körülmények között éltek, mint mi, „első kerületiek”. Én mindig úgy éreztem, hogy nekünk könnyű, mi elmegyünk innen, de akiknek, mint szakmunkás tanulóknak ez a jövőendő élete? És akkor mi még az ország egyik legjobb gyárában vagyunk! Összességében mégis sokat adott ez a politechnikai oktatás, nemcsak a fizikai munka és a lakatos szakma legalább felületes megismerésében, de élettapasztalatban is. A Pásztor tanár úr által tanított elméleti rész az színvonalas volt, mai napig emlékszem egy-egy részletre. Ott találkoztunk először minden szakma legkényesebb pontjával, a csomópontokkal. De ott találkoztam először azzal a realitással is, hogy a „melós” csak minden harmadik csavart hajt be előírás-szerűen, (kézi csavarhúzóval, mert akkor még akkus csavarhúzó nem volt), a többit kalapáccsal beüti...

Üdv. SzZ